

Brexit: Geleceğin Belirsizliği- İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden Ayrılma Süreci

Batuhan Selami YAMAN¹

Özet

Büyük Britanya Brexit öncesinde dünya ticaretinde yüksek bir avantaja sahipken Avrupa Birliği'ne girdikten sonra Avrupa gümrük birliği ve ticaret konusundaki tutumları, tarım politikaları vs. gibi birçok politikada Avrupa Birliği ile buna ulaşamamış ve kendi potansiyelini düşürdüğüne kanaat getirmiştir. Bununla birlikte Avrupa Birliği'nden çıkmak için 2010 da Cameron reformları ile ilk kez ortaya çıkan Avrupa Birliğinden ayrılma düşüncesi ve ayrılmak istemesi sonrası Muhafazakâr lider Theresa May 'in 2016'da Büyük Britanya Başbakanı seçilmesi sonrası "Brexit" ile ilgili adımları atmaya başlamış ve hatta bunu neredeyse başarmıştır. Brexit'i sunmadan önce Muhafazakârın konumunu güçlendirmek için yeniden seçim istemesi ve seçimden sonra muhafazakarların daha fazla koltuk kaybetmesi sonucu yeniden seçimde Theresa May'in aleyhine sonuçlanmış ve Muhafazakârlar daha fazla koltuk kaybetmiştir. Demokrat partinin de yardımıyla azınlık hükümeti kurmuştur. Seçimlerden sonra Brexit e yoğunlaşan May, Anlaşmalı Brexit ayrılması seçeneğini ele alarak diplomatik müzakerelere başlamıştır.Parlamento'nun Avam Kamarası Brexit'i reddedince eleştirilerin odağında olmaya başlamıştır. Bunun sonucunda iç politikada sıkıntı yaşayan Theresa May eleştirilerin artması sonucu istifa etmiştir. Onun yerine gelen Boris Johnson hemen Brexit için adım atmaya başlamıştır. Anlaşmalı veya anlaşmasız şekilde Avrupa birliğinden çıkmak için taviz vermeyeceğini belirten Boris Johnson Kuzey İrlanda ile gümrük birliğinde kalacağını açıkladıktan sonra geçen seferki gibi anlaşmanın avam kamarasından kalmaması için yeniden seçim isteyip Muhafazakarların sayısını arttırmak istemiştir. Seçime istediğini alan Boris Johnson direkt anlaşmalı Brexit i uygulamak için hızlıca çalışmalara başlamıştır. Geçiş Dönemi anlaşmaları için Boris Johnson Avrupa birliği ile sürekli diplomatik ilişkiler kurarak31 Aralık 2020 Büyük Britanya'nın Avrupa birliğinden ayrılması için uğraşmıştır. Bunu başaran Johnson 31 Aralık 2020 de Büyük Britanya'yı Avrupa birliğinden çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Brexit, Cameron Reformları, Boris Johnson*

¹ Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğrencisi

Brexit: Separation from the Union - The Process of Britain's Leaving the European Union

Abstract

While Great Britain had a high advantage in world trade before Brexit, after entering the European Union, it could not reach this level with the European Union in many policies such as the European customs union and its attitudes towards trade, agricultural policies, etc. and it believed that it had reduced its own potential. However, after the idea of leaving the European Union first emerged with the Cameron reforms in 2010 and after the desire to leave, Conservative leader Theresa May was elected as Prime Minister of Great Britain in 2016, she started to take steps regarding “Brexit” and even almost succeeded in doing so. The Conservatives’ request for re-election to strengthen their position before presenting Brexit and the Conservatives losing more seats after the election resulted in a re-election against Theresa May and the Conservatives losing more seats. With the help of the Democratic Party, he formed a minority government. After the elections, May focused on Brexit and started diplomatic negotiations by considering the option of Brexit with a deal. When the House of Commons of the Parliament rejected Brexit, he began to be the focus of criticism. As a result, Theresa May, who had difficulties in domestic politics, resigned as a result of the increasing criticism. Boris Johnson, who replaced him, immediately started to take steps for Brexit. Stating that he would not make concessions to leave the European Union with or without a deal, Boris Johnson announced that he would remain in the customs union with Northern Ireland and wanted to increase the number of Conservatives by calling for a new election so that the deal would not be rejected by the House of Commons like the last time. Boris Johnson, who got what he wanted in the election, started working quickly to implement Brexit with a direct deal. For the Transition Period agreements, Boris Johnson established continuous diplomatic relations with the European Union and worked for the withdrawal of Great Britain from the European Union on December 31, 2020. Johnson, who achieved this, removed Great Britain from the European Union on December 31, 2020.

Key Words: *Brexit, Cameron Reforms, Boris Johnson*

GİRİŞ

Avrupa Birliği'nin temelleri Batı Avrupa devletleri olan Fransa, Kuzey Almanya, İtalya, Belçika, Lüksemburg ve Hollanda'nın 1951 yılında Paris'te imzalanan Paris antlaşması ile Avrupa Birliğinin başlangıcının temelleri atıldı. Bu antlaşma, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kurdu ve üye ülkeler arasındaki kömür ve çelik ticaretini birleştirerek ekonomik iş birliğini güçlendirmeyi hedefledi ardından İtalya'nın başkentinde 1957'de imzalanan Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu kuruldu.

Avrupa Birliği'nin temelini atan bu antlaşmalar, üye ülkeler arasında ticaret engellerini kaldırmayı, ekonomik entegrasyonu artırmayı ve ortak politikalar geliştirmeyi amaçlamaktaydı. Yıllar içinde birçok ülkenin birliğe katılmasıyla, AB giderek genişledi ve derinleşti. İç pazarın tam anlamıyla kurulması, ortak para birimi Euro'nun kullanılmaya başlanması ve birçok politika alanında ortak kararlar alınması, AB'nin evrimine tanıklık eden önemli adımlardı.

AB, sadece ekonomik bir birlik olmanın ötesine geçerek, demokrasi, insan hakları, çevre koruma ve sosyal adalet gibi değerleri benimseyen bir politik birlik haline geldi. Ayrıca, genişleme politikası sayesinde, Doğu Avrupa ülkelerini de içine alarak kıtanın bütünlüğünü pekiştirdi.

1. Büyük Britanya'nın Avrupa Birliğine Girme Süreci

Büyük Britanya Avrupa Ekonomik Topluluğuna girmek için ilk kez 1961 yılında başvuruda bulundu. Bu başvuru Fransa'nın itirazı nedeniyle 1963 yılında reddedildi. Büyük Britanya'nın Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun başvurusu özellikle tarım politikalarındaki farklılıklar nedeniyle engellendi. Bunun üzerine 1970 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu'na girmek için tekrar başvuran Büyük Britanya gerekli müzakerelerin yapılması ve Fransa'da de Gaulle yönetiminin son bulması sonucu itiraz etmemesi sebebiyle de 1973 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğuna girdi. 1993 yılında imzalanan Maastricht Antlaşması ile AB'nin temeli atıldı. Bu antlaşma ile AB resmi olarak kuruldu ve Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Birliği'ne dönüştü. İngiltere de bu dönüşüm sürecinde AB üyesi olarak kaldı.

2. Büyük Britanya'nın Avrupa Birliğinden Ayrılma Süreci (BREXİT)

2.1. Cameron Referandumunu

2008 Avro krizi, 2010 yılında Liberal Demokrat Parti ile Muhafazakâr Parti'den oluşan koalisyon hükümetinin başbakanı olarak göreve başlayan David Cameron'un Avrupa gündemini oluşturuyordu. ABD'de başlayan ekonomik krizin kısa sürede Avrupa'yı etkisi altına alması ve özellikle Yunanistan'ın bu krizden oldukça olumsuz etkilenmesi sonucu AB tarafından Yunanistan'a yapılan yardımlar, Cameron'un AB'ye negatif bakmasına neden olmuştur. Büyük Britanya'nın Euro yerine Sterlin kullanmasının sonucu olarak Avrupa Birliği ile mali konularda anlaşmazlık yaşamışlardır. Birleşik Krallık, Avrupa ile ilişkilerinde uzlaşmacı bir yol izlemekte zorlanmış ve Avrupa Birliği (AB) ile tam bir entegrasyon sağlayamamıştır. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin AB'ye katılımıyla birlikte iç göç hareketlerinin artması ve AB'de alınan ulusüstü kararların ulusal egemenlik üzerinde oluşturduğu baskı, Birleşik Krallık'ta Avrupa'ya yönelik şüpheleri artırmış, Avrupa karşıtı görüşlerin yayılmasına neden olmuştur. Avrupa'da popülist siyasetin artmasıyla birlikte, 23 Ocak 2013'te, Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron önemli bir açıklama yaparak, 2015 yılında yeniden seçilmesi durumunda AB üyeliği için referandum düzenlemeyi planladığını duyurmuştur.

David Cameron'un bu seçimleri alırken, Büyük Britanya'nın iç gelişmelerinin de etkili olduğu bir gerçektir. Aşırı sağ ve AB karşıtı bir çizgisi olan Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi'nin (UKIP) yükselişi ve oy oranlarını arttırması karşısında Muhafazakâr Parti'nin oylarının düşmesi, Cameron'u sağ oyları kendi tarafına çekmeye itmiştir. Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği üyeliğini tekrardan gündeme getirmek için gerçekleştirilen görüşmelerde, ekonomik yönetim, egemenlik, göç ve reket politikası olmak üzere dört konu üzerinde durulmuştur. David Cameron, üyeliğin devamı için bu dört alanda ilişkilerin yeniden şekillendirilmesini talep etmiş ve taleplerinin karşılanması durumunda AB'de kalmayı destekleyecek bir kampanya yürüteceğini belirtmiştir. Birleşik Krallık reform talep ettiği konularda, David Cameron, Avrupa Birliği ile yapılan görüşmelerde Birleşik Krallık'a bazı tavizler kazandırarak ayrıcalıklı bir üye statüsü elde etti. Ardından, Mayıs 2015'teki genel seçimleri kazanarak verdiği sözü yerine getirdi ve 23 Haziran 2016'da Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği üyeliğini belirlemek üzere bir referandum düzenledi. Sonuçlar, %51,9 oranında ayrılma ve %48,1 oranında kalma yönünde çıktı (BBC News, 2016). David Cameron, kampanyasını Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nde kalması yönünde yürütmüş olmasına rağmen, halkın çoğunluğu birlikten ayrılma kararı aldı.

Beklentilerinin aksine çıkan referandum sonucuyla Cameron, başbakanlık görevinden istifa etti. Onun ardından Temmuz 2016'da Muhafazakâr Parti'nin başına ve başbakanlık görevine Theresa May geçti. (Çağlar-Hekimoğlu, 2022)

2.2. Büyük Britanya'nın Avrupa Birliğinden Ayrılışının Başlangıcı

2016'da İngiltere tarihinin 2. Kadın Başbakanı olan Theresa May göreve gelmesiyle birlikte Büyük Britanya'nın Avrupa Birliğinden ayrılması için hızlı adımlar atmaya başlamıştır. Avrupa Birliğinin Büyük Britanya ile ayrılması hususunda kesin bir duruş sergilemesiyle Thatcher'a benzetilmiş ve May'e "Yeni Demir Leydi" lakabı takılmıştır (Atkins, 2020).

Theresa May Lizbon Antlaşmasındaki 50. maddeden aldığı yetkiye dayanarak Avrupa Birliği'nden ayrılmak için 29 Mart 2017'de AB Konseyine iletmiştir. Bu tarihten itibaren Brexit sorunu Avrupa Birliği'nde nasıl ayrılacağı konusunda tartışmalar çıkarmıştır. Anlaşmalı Brexit veya Anlaşmasız Brexit opsiyonları Hem Büyük Britanya hemde Avrupa Birliği konseyinin gündemini sürekli meşgul etmiştir. Brexit i daha kolay yollarla halletmek isteyen Theresa May hem bu iş için hemde Parlamentodaki koltuklarını güçlendirmek için erken seçime gitmiştir.

Ama Theresa May umduğu sonucu bulamamış oylama aleyhine işlemiştir (BBC News, 2017). Oylama sonucunda Theresa'nın partisinin koltuk sayısı azalırken Demokrat partinin de yardımıyla azınlık hükümeti kurmuştur. Seçimlerden sonra Brexit e yoğunlaşan May 19 Haziran 2017'de Anlaşmalı Brexit ayrılması seçeneğini ele alarak diplomatik müzakerelere başlamıştır. Uzun süreli diplomatik uğraşlar sonucu May 14 Kasım 2018'de Anlaşmalı Brexit ile ilgili Avrupa Birliği ile anlaşmış ama Parlamentonun alt kanadı olan Avam Kamarasından bu anlaşmayı kabul ettiremeyip Lizbon antlaşmasındaki 2 yıl süreyi aşmıştır. Büyük Britanya'nın Avrupa birliğinden ayrılmasını 29 Mart 2019'ta belirleyen ama bunu başaramayan Theresa May eleştirilerin odağında kalmıştır. Bir de bununla birlikte 2019'daki Parlamento seçimlerine Muhafazakârların oy kaybetmesiyle birlikte parti içerisinde yüksek baskı yapılan May Parti liderliğinden istifa etmiştir (BBC News, 2019).

Theresa May sonrasında gelen Boris Johnson ağır Brexit taraftarı olmasıyla birlikte 29 Mart'ta parlamento da takılan anlaşmalı Brexit in Avrupa Birliği tarafından 31 Ekim 2019 ertelenmesiyle birlikte Boris Johnson anlaşmalı veya anlaşmasız şekilde Avrupa birliğinden çıkmak için taviz vermeyeceğini belirtmiştir. "Bizim paramız, bizim sınırlarımız, bizim güvenliğimiz, kontrolü geri alalım" sözüyle hareket eden Boris Johnson, Ülkesinin bağımsızlık

konusundaki duyarlılığını kesin bir dille belirtmiştir. (ÇAĞLAR-HEKİMOĞLU & ERKAN, 2022)

May'ın AB ile uzlaşa sağladığı Çekilme Anlaşması'nın parlamentodan onay alamaması, Brexit'i gerçekleştirmekte kararlı olan Johnson'u onay almaması sonrası yeni pazarlık için faaliyete geçmiş ve AB ile uzun süreli pazarlıkların sonucunda 17 Ekim 2019'da Çekilme Anlaşması'nda değişiklik yapmayı kabul ettirmiştir. (Reuters, 2020). May'ın AB ile yaptığı anlaşmayı "Birleşik Krallık'ı koloni statüsünde bırakacak yarım Boris Johnson, Brexit sürecinde, özellikle Muhafazakâr Parti içindeki pek çok parlamenterin itiraz ettiği Kuzey İrlanda meselesi konusunda yeni bir anlaşma elde etti. Johnson'un yeni Brexit anlaşmasına göre, Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti arasında fiziki sınır ve pasaport kontrolleri olasılığına yol açabilecek "backstop" yani "tedbir maddesi" kaldırıldı. Bunun yerine, Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık Gümrük Birliği'nde kalmasını sağlayacak yeni bir düzenleme getirildi. Bu değişiklik, Kuzey İrlanda ile İrlanda Cumhuriyeti arasında açık sınır ilkesini korurken, Brexit sürecinin Birleşik Krallık için daha fazla belirsizlik yaratmadan tamamlanmasını hedefliyordu.

Johnson, yeni Brexit anlaşmasına Avrupa Birliği ile yaptığı yoğun diplomasiyle ulaşmış olsada, Çekilme Anlaşması'nın bir kez daha parlamento onayında takılmasını önlemek için Muhafazakâr Parti'nin parlamentodaki temsil gücünü artırmaya çalıştı. Bu hedef doğrultusunda, Johnson, Brüksel'den, parlamentoya sunulacak Çekilme Anlaşması'nın tarihinin ertelenmesini talep etti. Aynı zamanda, erken seçim konusunu da siyasi gündeme getirdi ve parlamento içindeki çoğunluğu güvence altına almak için bir fırsat olarak değerlendirdi. Johnson, böylece, Brexit sürecinde daha sağlam bir siyasi destek elde ederek, Çekilme Anlaşması'nın kesintisiz bir şekilde kabul edilmesini hedefliyordu. (Prosser, 2021). Brexit'i bitirmek için Parlamentodaki Muhafazakâr oylarını arttırmak zorunda olduğunu bilen Boris Johnson 12 Aralık 2019 da erken seçime gitmiş ve istediğini elde ederek muhafazakarların daha fazla koltuk sahibi olmasını sağlamıştır (BBC News, 2019). Boris Johnson'un Brexit Antlaşması önce Büyük Britanya parlamentosunun alt birimi olan Avam Kamarasından geçmesiyle beraber kördüğüm çözülmüş ve sırasıyla Lordlar Kamarası, II.Kraliçe Elizabeth ve Avrupa Parlamentosunun onaylamasıyla Bütün prosedürlerin tamamlanması sonra Avrupa Birliği ile 31 Ocak 2020'den sonra Avrupa Birliği ile ilişkisi sona ermiştir. (BBC News, 2020).

2.3. Büyük Britanya ve Avrupa Birliği ayrılığı sırasındaki Geçiş Dönemi

1 Şubat 2020 tarihinden itibaren, Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği'nin gelecekteki diplomatik ilişkilerinin nasıl şekilleneceğine dair 11 aylık müzakereler başlamıştır. 31 Ocak 2020'de AB kurumlarındaki karar alma süreçlerinden ayrılan Birleşik Krallık, Avrupa Birliği'nin karar alma yetkisinden ayrılan Birleşik Krallık geçiş döneminde Pazar ve Gümrük Birliğiyle birlikte hareket etmiş ve kurallara uymaya devam etmiştir.

İki taraf içinde 2020 de bu görüşmelerin sonuçlanması planlanmışsa da gerek görülmesi halinde bu sürenin uzatılabileceği planlanmıştır. Ama Boris Johnson 31 Aralık 2020'ye kadar Brexit in devreye girmesi ve Avrupa Birliği ile yeni dönem ilişkilerini yeni bir çerçeveye oturtmak istemiştir. Brexit sonrası geçiş sürecinde, Londra ve Brüksel arasındaki müzakereler, ticaret, hukuk, balıkçılık, güvenlik, istihdam gibi birçok farklı konuyu içeriyordu. Ancak, iki taraf arasındaki en kritik konu, Brexit sonrası ticari ilişkilerin nasıl şekilleneceğiydi. Birleşik Krallık, geçiş dönemi boyunca Avrupa Birliği dışındaki ülkelerle de ikili serbest ticaret anlaşmaları yapma hakkını elinde bulunduruyordu. Bu kapsamda, 23 Ekim 2020'de Japonya ile yapılan antlaşma ve 21 Kasım 2020'de Kanada ile yapılan antlaşma, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girecekti. Bu antlaşmalar, Birleşik Krallık'ın AB'den ayrıldıktan sonra küresel ticaret arenasında kendi yolunu çizme çabalarının bir göstergesiydi. (BBC News, 2020). Birleşik Krallık, Japonya ve Kanada ile serbest ticaret anlaşmaları imzaladıktan sonra, İsviçre, Norveç ve Türkiye gibi birçok ülkeyle de yeni ticaret anlaşmalarına imza attı. Bu, Londra'nın dünya genelinde bağımsız ticaret anlaşmaları yapma yeteneğini ve niyetini vurguluyordu. Brexit sonrası geçiş sürecinde, Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği, gelecekteki ticaret ve ilişkilerin çerçevesini belirlemek için yoğun müzakereler yürüttü. Bu görüşmeler, 24 Aralık 2020'de bir sonuç verdi ve Londra ile Brüksel arasında Ticaret ve İş birliği Anlaşması'nın imzalanmasına yönelik uzlaşya varıldı. Bu antlaşma, Brexit sonrası Birleşik Krallık ile Avrupa Birliği arasındaki ticari ilişkilerin temelini attı ve yeni bir dönemin başlangıcını işaret etti. (BBC News, 2020). 30 Aralık 2020'de Parlamentonun antlaşmayı onaylamasıyla birlikte Brexit sürecinin sonuna gelinmiştir. Birleşik Krallık, 1 Ocak 2021'de Avrupa Birliği'nden (AB) tam anlamıyla ayrıldı ve bu tarihten itibaren Brüksel ile olan ticari ilişkilerini imzalanan Ticaret ve İşbirliği Anlaşması ile düzenledi. Bu antlaşma sayesinde Birleşik Krallık, AB ile üyeliğe yakın şartlarda ticaret yapmaya devam edebildi; yani gümrük vergisi ve kota olmadan AB pazarına kesintisiz erişim sağlama imkanına sahip oldu. Bu antlaşma, Brexit sonrası dönemde tarafların ekonomik zarar görmeden ticaret yapabildiğini ve 47 yıl boyunca elde edilen kazanımları koruyarak karşılıklı ticaretin devamını

güvence altına almış oldu. Birleşik Krallık, AB'den ayrıldıktan sonra bağımsız bir aktör olarak hareket etmeye başladı ve diğer ülkelerle yeni ticaret anlaşmaları imzalayarak küresel ticarete kendine yeni bir rol biçti. Böylece, Brexit sürecinde sıklıkla bahsedilen "Küresel Britanya" söylemini gerçekleştirmek için adımlar attı. Bu, Birleşik Krallık'ın Brexit sonrası dönemde hem Avrupa ile ilişkilerini sürdürmek hem de küresel sahnede kendi yolunu bulmak amacıyla stratejiler geliştirmeye başladığını gösteriyordu. (Boyras, 2021).

1 Ocak 2021 tarihiyle birlikte devreye giren değişiklikler neler?

- İngiltere ve AB ülkeleri arasındaki serbest dolaşım sona erdi. Bunun yerine, Birleşik Krallık'ta puana dayalı bir göçmenlik sistemi devreye girdi.
- İngiltere'ye yerleşmek isteyen AB vatandaşları da herkese uygulanan puan bazlı göçmenlik sistemine tabi tutulacak.
- İngiltere vatandaşları AB ülkelerinde 90 günden fazla kalmak istedikleri takdirde vize almaları gerekecek.
- Avrupa ülkelerinden İngiltere'ye geri dönenlerin 42 litre Bira, 18 litre Şarap, 4 litre damıtılmış içki ve 200 paket sigara kadar vergisiz alışveriş yapma hakkı bulunuyor.
- İngiliz polisi, AB'nin suç, parmak izi ve aranan suçlular ile ilgili veritabanlarına anlık erişim sağlayamayacak.
- İngiltere, İskoçya ve Galler'de ticaret ile uğraşanların AB ülkelerinde iş yaparken daha fazla belge ibraz etmeleri gerekecek. (Medya Scope, 2021)

Brexit: 31 Ocak 2020 Cuma gününden sonra neler değişecek?

- Büyük Britanya Avrupa parlamentosundaki koltuk haklarını kaybedecek. Ve Nigel Farage ve Ann Widdecombe gibi tanıdık yüzler artık Avrupa Meclisinde olmayacak
- Artık Avrupa Birliği Zirvesi yok İngiltere Başbakanı Boris Johnson'ın gelecekte AB Konseyi zirvelerine diğer liderlerle katılmak istemesi halinde özel olarak davet edilmesi gerekecek. Britanyalı bakanlar artık balıkçılık limitleri gibi konuların kararlaştırıldığı düzenli AB toplantılarına da katılmayacak.
- Birleşik Krallık, mal ve hizmet alım satımına ilişkin yeni kuralların belirlenmesi konusunda dünya çapındaki ülkelerle görüşmeye başlayabilecek.

- AB üyesi kaldığı süre boyunca ABD ve Avustralya gibi ülkelerle resmi ticaret görüşmeleri yapmasına izin verilmedi. Brexit destekçileri, kendi ticaret politikasını belirleme özgürlüğüne sahip olmanın İngiltere ekonomisini artıracığını savunuyor.
- Birleşik Krallık pasaportlarının rengi değişecek
- Birleşik Krallığın Brexit departmanı kapatıldı.

Brexit sonrası aynı kalacak işlemler

- Pasaport kontrolü söz konusu olduğunda, geçiş döneminde Birleşik Krallık vatandaşlarının yalnızca AB'den gelenlere ayrılan alanlarda sıraya girmelerine izin verilecek.
- Ehliyetler ve evcil hayvan pasaportları
- Avrupa Sağlık Sigortası Kartı (EHIC)
- Hareket Özgürlüğü Avrupa Birliği dönemindeki gibi aynı olacak İngilterede yaşayan Avrupa Birliği vatandaşları yada tam tersi Avrupa birliğinde yaşayan İngiliz vatandaşları istedikleri gibi yaşayıp çalışabilecekler.
- AB'de yaşayan Birleşik Krallık vatandaşları devlet emekli maaşlarını almaya devam edecek ve aynı zamanda yıllık artış da alacaklar.
- İngiltere geçiş döneminde AB bütçesine ödeme yapmaya devam edecek. Bu, AB hibeleriyle ödenen mevcut programların finanse edilmeye devam edeceği anlamına geliyor.
- Birleşik Krallık-AB ticareti herhangi bir ekstra ücret veya çek uygulanmadan devam edecek. (BBC News, 2020)

3. Brexit Sonrası Büyük Britanya

Büyük Britanya'nın son başbakanı Boris Johnson, "Brexit'i tamamlama" sözü veren ve bu sözü tutan Johnson Büyük Britanya'nın Avrupa Birliğinden karşılıklı antlaşma ile ayrılmasına rağmen Büyük Britanya hala Brexit sonrası ilişkiler konusunda kendisi ve Brüksel ile uğraşiyor

Büyük Britanya'nın Kuzey İrlanda'ya yönelik ticaret düzenlemeleri konusunda uzun süredir devam eden ve aynı zamanda uğraştırıcı ayrılık sürecini de sekteye uğratan anlaşmazlıkta yaşanan ilerleme Brexit sonrası gerginliklerin ardından Birleşik Krallık-Avrupa Birliği ilişkilerinin daha sıcak olması ve Birleşik Krallık'taki siyasi çıkmaza son verilmesi umutlarını getirdi. İngiltere Başbakanı Rishi Sunak'ın hükümeti Şubat 2023'te Avrupa Birliği ile yeni bir

anlaşma meydana getirdiler. Orijinal antlaşmaya şiddetle karşı çıkan sendikacılar şartları incelemeyi kabul etti

Brexit'in Britanya ekonomisi üzerindeki olumsuz etkisine dair artan kanıtlar, kıtaya yeni ticaret koşullarını incelemeye alıyor. Birleşik Krallık'ın tercihlerinin sonucu olan yeni sınır kontrolleri ve göç kısıtlamaları, ticareti ve iş gücü arzını sekteye uğrattı. Özellikle iş dünyası, Birleşik Krallık hükümetinin, AB normlarından farklı bir yol izleyerek yeni keşfedilen özerkliğinden yararlanma amacına meydan okuyor.

Britanya kamuoyunda bir miktar "Brexit pişmanlığı" olduğuna dair kanıtlar var; bazı kamuoyu yoklamaları, seçmenlerin artan çoğunluğunun artık Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılmasından pişmanlık duyduğunu gösteriyor. Ancak İngiltere'nin AB ile resmi ilişkilerinin gözden geçirilmesi konusunda, özellikle de önde gelen siyasi partiler arasında çok az istek var.

Rishi Sunak'ın Downing Street'e gelişi, selefleri Boris Johnson ve Liz Truss'u deviren siyasi çalkantıların yeniden canlanmasını önledi. Ancak Brexit'in etkileri iktidardaki Muhafazakâr Parti'yi sarsmaya devam etti; burada AB ile uzlaşmaya direnebilecek sert AB karşıtı grupların etkisi hâlâ güçlü.

Temel sorunlar çözülmemiş olsa da Londra ile Brüksel arasındaki hava 2022'nin ikinci yarısında daha da sıcaklaştı. Brüksel, Muhafazakâr Parti'nin sürekli olarak zayıf anket notlarına ve Ocak 2025'te yapılacak bir sonraki Birleşik Krallık seçimlerinin hükümet değişikliği getirme ihtimaline dikkat çekmiş olacak.

İngiltere ile AB arasındaki sürtüşme, Avrupa'nın Ukrayna ile birleşmesi ihtiyacının kabul edilmesiyle bir dereceye kadar azaldı. Ancak Avrupa'daki pek çok kişi için boşanma, Rusya'nın savaşı, salgın sonrası ekonomik kriz, iklim acil durumu ve Çin ile İran'ın oluşturduğu tehditler gibi küresel zorluklarla yüzleşmeye çalışan kıtayı zayıflattı.

Bu arada, çoğunluğun AB'de kalma yönünde oy kullandığı ve devredilen hükümetin Londra'nın onayı olmadan yeni bir bağımsızlık referandumu düzenlemesinin İngiltere Yüksek Mahkemesi tarafından yasaklandığı İskoçya'da Brexit sonrası gerginlikler devam etti. (Euro News, 2022)

SONUÇ

Brexit, Büyük Britanya için hedeflenen ekonomik ve politik kazançları tam olarak sağlamamıştır. Brüksel ile ticari ilişkilerde yaşanan zorluklar, küresel ekonomik krizler ve pandemi gibi dış etkenlerle birlikte, Birleşik Krallık, Avrupa Birliği'nden ayrılmasının beklenen avantajlarını elde edememiştir. Bu süreçte, halk arasında Brexit'in başarısız olduğuna dair bir algı güçlenmiş, Brexit'i savunan birçok kişi de, sürecin kötü yönetildiği görüşünü dile getirmiştir.

Yapılan araştırmalar, Brexit'in halk nezdinde büyük bir hayal kırıklığına yol açtığını ortaya koymaktadır. "UK in a Changing Europe" ve "Public First" tarafından yapılan anket, 2016'da AB'den ayrılma yönünde oy kullananların yalnızca yüzde 18'inin Brexit'in başarılı olduğuna inandığını göstermektedir. Brexit'i başarısız olarak değerlendiren ayrılık yanlılarının çoğu, sürecin kötü yönetildiği konusunda birleşmektedir. Ayrıca, YouGov'un Mayıs 2023'te gerçekleştirdiği ankette, İngilizlerin yüzde 62'si Brexit'i başarısızlık olarak tanımlamaktadır. (Kıbrıs Türk, 2023)

Bununla birlikte, İngiltere'deki mevcut halk eğilimlerine bakıldığında, yüzde 56'lık bir kesim Brexit'in yanlış bir karar olduğunu düşünmektedir. Bu durum, Brexit'in toplum genelinde ne kadar geniş bir hayal kırıklığına yol açtığının bir göstergesidir. Ancak bu olumsuz görüşlere rağmen, bazı kesimler Brexit'in değerlendirilmesi için henüz erken olduğuna inanmaktadır. (Anadolu Ajansı, 2023)

Büyük Britanya, Avrupa Birliği'nden ayrılmasının ardından hem iş gücü kaybı hem de nitelikli insan gücünün ülkeyi terk etmesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu durum, ülke ekonomisini olumsuz etkilemiş, birçok fabrika ve şirket küçülmek zorunda kalmıştır. Ancak, Brexit sonrası Britanya, Afrika gibi yeni pazarlarda daha aktif bir rol oynamaya başlamıştır ve bu yeni pazarlar gelecekte ekonomik bir avantaj sağlayabilir. Eğer ticari ilişkiler, yalnızca Afrika ile değil, dünya çapında daha geniş bir şekilde geliştirilirse, Brexit, Büyük Britanya için uzun vadeli bir fırsat penceresi sunabilir.

Sonuç olarak, Brexit'in kısa vadede beklenen ekonomik büyüme ve ticaret avantajlarını yaratmadığı açıktır. Ancak, İngiltere'nin dünya çapındaki yeni ticaret fırsatlarını keşfetmesi ve stratejik anlaşmalar yapması halinde, Avrupa Birliği'nden ayrılma, ilerleyen yıllarda Büyük Britanya için beklenen fırsatları doğurabilir. Yine de ülke mevcut zorluklarla baş edemezse, tekrar Avrupa Birliği'ne katılma isteği daha fazla gündeme gelebilir.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı*. (2023). Anadolu Ajansı: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ingilterenin-ab-ile-birlikteligini-sona-erdiren-brexitin-uzerinden-7-yil-gecti/2929316> adresinden alındı
- Atkins, J. &. (2020). Narrative, persona and performance: The case of Theresa May 2016–2017. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(2), 293-308.
- BBC News*. (2016). BBC News: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36616018> adresinden alındı
- BBC News*. (2017). BBC News: <https://www.bbc.com/news/election-2017-40245514> adresinden alındı
- BBC News*. (2019, May 24). BBC News: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-48395905> adresinden alındı
- BBC News*. (2019, December 13). BBC News: <https://www.bbc.com/news/world-europe-50746464> adresinden alındı
- BBC News*. (2020, February 1). BBC News: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51333422> adresinden alındı
- BBC News*. (2020). BBC News: <https://www.bbc.com/news/uk-55031443> adresinden alındı
- BBC News*. (2020). BBC News: <https://www.bbc.com/news/topics/c4vm89lx8e8t> adresinden alındı
- BBC News*. (2020, February 1). BBC News: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-51194363> adresinden alındı
- Boyraz, H. M. (2021). *Brexit anlaşması ve bir krizin sonu*. Sabah Gazetesi: <https://www.sabah.com.tr/perspektif/yazarlar/haci-mehmet-boyraz/2021/01/09/brexit-anlasmasi-ve-bir-krizin-sonu> adresinden alındı
- Çağlar-Hekimoğlu, K. . (2022). Avrupa bütünleşmesinde Birleşik Krallık: brexit referandumu ve ayrılma süreci. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 870-883.
- Çağlar-Hekimoğlu, K., & Erkan, S. (2022). Avrupa Bütünleşmesinde Birleşik Krallık: Brexit Referandumu ve. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 878-879.
- Euro News*. (2022). Euro News: <https://www.euronews.com/my-europe/2022/12/29/brexit-draft-deal-first-of-many-hurdles-to-a-smooth-exit> adresinden alındı
- Kıbrıs Türk*. (2023). Kıbrıs Türk: <https://www.kibristurk.com/brexitin-uzerinden-7-yil-gecti> adresinden alındı
- Medya Scope*. (2021). Medya Scope: <https://medyascope.tv/2021/01/01/brexit-sonrasi-ingiltere-ayrilik-sureci-degisiklikler-ve-ilk-tepkiler/> adresinden alındı
- Prosser, C. (2021). The end of the EU affair: the UK general election of 2019. *West European Politics*, 450-461.
- Reuters*. (2020, October 7). Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-britain-eu-johnson-idUSKBN26S1QO/> adresinden alındı